

Definitie hobbydierhouders

LNV is op zoek naar een definitie van de hobbydierhouderij. Deze definitie is niet zo heel moeilijk te maken. We definiëren de commerciële houderij, het overige betreft de hobbydierhouderij. De hobbymatige en kleinschalige houders, vertegenwoordigd in een Platform voor de schapen en geiten en een Werkgroep voor pluimvee en parkvogels zijn echter van mening dat het definiëren van de commerciële veehouderij, waarvoor tenslotte de regelgeving in eerste instantie is bedoeld, veel meer voor de hand ligt en bovendien heel helder en afgebakend is: herkennen. Zij zijn namelijk wettelijk verplicht om zich uiterlijk 31 december 2009 bij de Kamer van Koophandel te laten inschrijven (en mogen dit al doen vanaf juli 2008). Hiermee is een duidelijk en handhaafbaar onderscheid geformuleerd.

STICHTING
ZELDZAME
HUISDIERRASSEN

Platform kleinschalige
schapen- en geitenhouders

NBVH
NEDERLANDSE
BELANGENVERENIGING VAN
HOBBYDIER OUDERS

Voor een goed begrip is het van belang even terug te kijken op de historie van het woord hobbydier.

1. Hobbydieren geuzennaam

Het woord hobbydieren is ontstaan ten tijde van de MKZ en de vogelpestcrisis. Kleinschalige houders voelden dondersgoed dat het ruimingbeleid als bestrijding van deze dierziekten was ingegeven door nauw begrepen commerciële belangen¹. Belangen waar de kleinschalige houders part nog deel aan hadden en waar zij verzet tegen aantekenden. Zo ontstond het woord hobbydieren. Het ruimingbeleid tijdens de recente crises (2001 en 2003) richtte zich zowel op landbouwhuisdieren als op parkdieren (zoals herten en watervogels). Daarom ontstond er een verbond tussen de vereniging van gehouden wilde (water)vogelsoorten (Aviornis International), de vereniging van Parkdierliefhebbers met de organisatie van de "hobbydieren" (NBvH).

2. Commercieel versus recreatief en ideëel

De hobbydierhouders houden hun dieren om recreatieve en/of ideële redenen. Deze groep onderscheidt zich daarmee van de commerciële veehouderij. Dat maakt gedifferentieerd beleid noodzakelijk. Bij recreatief en ideëel moet men denken aan het houden van dieren voor het plezier, het houden en fokken van bijzondere inheemse en uitheemse rassen en soorten, het houden van dieren om educatieve redenen, zoals op kinderboerderijen. Het houden van enkele dieren in het kader van dagbesteding voor ouderen, psychiatrische patiënten en gehandicapten. Het opvangen van dieren (al dan niet afkomstig uit de commerciële veehouderij) kunnen wij hier ook toe rekenen.

Door schaalvergroting heeft vrijwel de gehele commerciële veehouderij zich omgevormd tot intensieve veehouderij (bio-industrie) met een aantal negatieve eigenschappen: grote potentiële ziektedruk (waaronder ook zoönosen), grootschalige transporten van levende dieren, verminderd dierenwelzijn en milieubelasting. Deze schaalvergroting gaat nog steeds door.

3. Waarom een gedifferentieerd beleid?

Gedifferentieerd beleid is nodig om de ideële en recreatieve houders te beschermen tegen de nauw gedefinieerde economische belangen van de intensieve veehouderij. De belangen van de intensieve houderij zijn groot en voor een belangrijk deel sectoroverstijgend. Ten tijde van de KVP, MKZ en AI crises werden de belangen van de recreatieve en ideële houderij hier geheel aan opgeofferd. Daarvoor is geen maatschappelijk draagvlak meer, zoals LNV bij herhaling heeft benadrukt.

4. Wanneer gedifferentieerd beleid?

De EU heeft tal van regels opgesteld om de commerciële veehouderij in goede banen te leiden, om de voedselveiligheid te garanderen en de volksgezondheid en het milieu te beschermen.

Het gaat dan om regels op het gebied van:

1. dierziektebestrijding

¹ Onder 'nauw begrepen economische belangen' verstaan wij bijvoorbeeld hoe economische belangen gedefinieerd werden bij de besluitvorming tot het non-vaccinatiebeleid. Daarbij werd in het geheel geen rekening gehouden met maatschappelijk belangen, noch met de ksten voor andere sectoren, bijvoorbeeld toerisme.

2. dierziektepreventie
3. dierenwelzijn
4. milieu
5. hygiëne

Veel van deze regels zijn meestal niet functioneel voor de hobbydierhouderij, eerder als het schieten op een mug met een kanon. De veterinaire risico's bij het kleinschalig en extensief houden van dieren zijn verwaarloosbaar. Ook milieutechnisch is bij het extensief houden van dieren geen gevaar. En hoewel ook hobbyhouders door onkunde of onwetendheid nog wel eens zondigen op gebied van dierenwelzijn, moge het toch duidelijk zijn dat het houden van een paar kippen of varkens op het gebied van welzijnsproblemen niet in verhouding staat tot het intensief houden van tienduizenden dieren in een schuur. Dus is op deze terreinen differentiatie in de regelgeving nodig.

5. Definitie commerciële houderij

Voor het voeren van gedifferentieerd beleid is onderscheid nodig tussen de commerciële en de hobbymatige dierhouderij. Men probeert hiervoor de hobbydierhouderij te dwingen tot een definitie. De zaak ligt echter andersom. Regels worden gemaakt voor een doelgroep. Het zou toch mal zijn juist de groep te willen duiden die NIET voor deze regels in aanmerking komt. Dus moet men de commerciële houderij definiëren. Dit kan aan de hand van een aantal eenvoudige kenmerken.

6. Wel of geen bedrijf?

Is er sprake van een bij de Kamer van Koophandel ingeschreven bedrijf voor het houden van landbouwhuisdieren? Dit is het meest doorslaggevende criterium voor een commercieel bedrijf. Commerciële houders zijn vanaf 1 januari 2010 duidelijk te herkennen. Zij zijn namelijk wettelijk verplicht om zich uiterlijk 31 december 2009 bij de Kamer van Koophandel te laten inschrijven (en mogen dit al doen vanaf juli 2008). Hiermee is een duidelijk en handhaafbaar onderscheid geformuleerd.

Deze houders kunnen dus ook niet worden beticht van 'economische bedrijvigheid'.

Het criterium komt overeen met de maatschappelijke beleving. Het is helder en er is overvloedige jurisprudentie beschikbaar.

7. Nadere karakterisering commerciële bedrijven per diersoort

7.a Varkens

De commerciële varkenshouderij bestaat uit biologische en niet-biologische bedrijven. In deze commerciële bedrijven worden alleen een aantal commerciële rassen en hybriden gehouden. Alle zeldzame rassen (inheems of niet), ook hangbuikzwijnen en minivarkens, vindt men niet bij de commerciële houders. Al deze rassen worden om recreatieve en ideële redenen gehouden en zijn dus kleinschalig en hobbymatig.

7.b Kippen, eenden, ganzen, kalkoenen en gehouden oorspronkelijke (water)vogels

Er is een goed zicht op de commerciële houderijen in de pluimveesector. Het gaat om biologische en niet-biologische bedrijven, om vermeerderingsbedrijven, legbedrijven en mesterijen. Alle overige houderijen van pluimvee en gehouden wilde (water)vogels en parkvogels betreffen hobbydierhouderijen, waar dieren om recreatieve of ideële redenen gehouden worden en zijn kleinschalig en hobbymatig.

7.c Schapen

Er zijn 30 commerciële melkschapenbedrijven, 40 herders, 2.000 weidebedrijven en iets meer dan 10.000 slachtlammerenproducenten. Daarnaast zijn er ongeveer 25.000 geregistreerde kleinschalige schapenhouderijen en enkele tienduizenden ongeregistreerde houders van schapen.

(bron: Schapen en geiten, kosten I&R en draagkracht sector, Kees de Bont, Jan Bolhuis, Jakob Jager, september 2008)

7.d Geiten

Bij geiten bestaat de commerciële houderij uit 350 grote melkgeitenhouderijen en 45 bokkenmesters.

Verreweg de meeste geitenhouders (waarvan ongeveer 18.000 geregistreerd en enkele tienduizenden ongeregistreerd) vallen buiten deze categorie.

(bron: Schapen en geiten, kosten I&R en draagkracht sector, Kees de Bont, Jan Bolhuis, Jakob Jager, september 2008).

7.e Parkdieren

Er zijn enkele tientallen commerciële hertenhouderijen, die de dieren houden voor vleesproductie en toerisme.

8. Vertaling naar handhaafbare regels

Nu de commerciële houderij is gedefinieerd moeten wij per maatregel (dierziektebestrijding en -preventie, dierenwelzijn, milieu en hygiëne) bekijken hoe deze differentiatie vorm moet krijgen.

Uitgangspunt is de (dwingende) Europese regelgeving en de interpretatie ervan in het licht van de niet-commerciële veehouderij. Dit betekent een juiste interpretatie van het begrip economische bedrijvigheid, zoals dit al in de Europese regelgeving wordt gehanteerd om differentiatie aan te brengen met niet-economische bedrijvigheid. Op basis van de inschrijving bij de Kamer van Koophandel is dit onderscheid goed geoperationaliseerd.

Deze doorlichting is de eerste stap naar een consistent beleid richting de niet-commerciële dierhouderij die het waard is om beschermd te worden.

Namens

Ned. werkgroep hobbymatig gehouden Pluimvee en Parkvogels
Platform Kleinschalige Schapen- en Geitenhouders
Aviornis International Nederland
Ned. Belangenvereniging v Hobbydierhouders
Stichting Zeldzame Huisdierrassen